

Az II. Pécsi Családi Színházi Fesztivál szakmai beszámolója

A Pécsi Nemzeti Színház 2014. május 27. és június 2. között rendezte meg a II. Pécsi Családi Színházi Fesztivált.

Nézeteink szerint kiemelkedően fontos a következő évtizedek színházkedvelő közönségének gyermekkorban történő tudatos formálása abba az irányba, hogy kíváncsian, nyitottan, érdeklődéssel forduljanak felnőttként a kultúra eme területe felé, azaz már egészen fiatal korban rászoktatni a gyermekeket a színházba járásra. Mi szolgálná ezt a célunkat jobban, mint színvonalas előadások bemutatása?

Másik fontos szempontunk az volt, hogy – bár a lehetőségekhez mérten megpróbáljuk viszonylag alacsony tartanai a jegyek árát, de közben azzal is tisztában vagyunk, hogy sokak számára még így is megterhelő egy-egy színházi program finanszírozása – a szülők-nagyszülők ne csupán „kísérőként”, gyermekük-unokájuk felügyelete végett jelenjenek meg ezeken az előadásokon, hanem számukra is kellemes, tartalmas, nívós néhány órát – valódi színházi élményt – nyújtsunk.

Ezen elgondolások jegyében találtuk ki, és szerveztük meg a fesztivált – az idei évad végén immár másodikkal – olyan előadások meghívásával, amelyek bemutatásuk helyén kiemelkedő sikert értek el. Másodjára sem a felvonultatott előadások értékelése, díjazása volt a cél, most sem kértünk fel zsűrit a legjobb ilyen-olyan címek kiosztására. A fesztivál döntője 2014-ben is maga a közönség volt: ők szavaztak tapssal, elégedettséggel, hangos tetszésnyilvánítással az előadások végén.

Eredményként értékeltük ebben az évben is a fesztivál befejezése után – s ez volt egyik célunk is egyben –, hogy a programmal olyan előadásokat is elérhetővé tudtunk tenni a minket látogatók, a régióban élők számára, amelyeket egyébként vagy nagyon hosszú idő alatt – amikor esetlegesen nálunk is bemutatásra kerül a darab – vagy egyáltalán nem tudnának megnézni. Másik lényeges – szakmai – pozitívuma a rendezvénynek, hogy általa újfent felmérhettük, merre tart a gyermek- és családi előadások iránya, tapasztalatot szereztünk arról, milyen formanyelv áll legközelebb a közönségünkhöz, s ez a megszerzett tudás a következő évadok műsortervének kialakításában segítségünkre válik.

A II. Pécsi Családi Színházi Fesztivál programjában 2014. május 27. és június 2. között a következő előadások szerepeltek:

Veszprémből a Petőfi Színház Móricz Zsigmond-Kocsák Tibor-Miklós Tibor: *Légy jó mindhalálig* című musicalt hozta el. A színház ismertetője előadásáról: *„A Légy jó mindhalálig egy kiváló író kiváló regénye, és ha nem lenne kötelező olvasmány, minden bizonnyal nagyobb népszerűségnek örvendene a fiatalok körében, hiszen Nyilas Misi példája örök: ma is ugyanúgy belerendül a világ, ha egy tiszta és becsületes gyermeknek csalódást okoz a felnőttek világa. Nyilas Misi mindannyiunk számára a lelki tisztaság. Történetünkben ez a lelki tisztaság áll konfliktusban a pénzzel. A pénz ritkán kerül ki vesztésként, még ha a lélek tisztaságával is áll szemben. Ez a tanulság összegződik a mű címében, amelyet a bibliából, a Jelenések könyvéből kölcsönzött Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig...*

A nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház Weöres Sándor: Csalóka Péter című zenés mesejátékával méltóképpen tiszteleg a legjelentősebb magyar költők között számon tartott szerző emléke előtt. A Csalóka Péter 1950-ben keletkezett bábjáték, amely azonban kitűnően játszható: néhány remek színészi feladatot kínál.

„Egyszer volt, hol nem volt, a Rekettyés-árkon is túl volt, de még a Kopaszdombon is túl, ahol a kurtafarkú malac túr, volt egyszer egy ágról szakadt szegény ember, úgy hívták: Csalóka Péter. Ezt a becsületes nevet azért kapta, mert nagyon csalafinta volt őkelme. Ámbár csak azokat csapta be, akik rászolgáltak erre, például... no, de minnek is mesélem, úgyis meglátjátok.” – írja a színház honlapja az előadás ismertetőjében.

A zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház így ajánlotta honlapján Erich Kästner: Emil és a detektívek című zenés kalandjátékát: *„Emil tizenkét éves, szülei elváltak, édesanyjával él egy kisvárosban. Az iskolai szünetben apjához indul a nagyvárosba, ahol még sose járt. A vonaton ellopják a pénzét. Leszáll az ismeretlen, külvárosi állomáson, követi a tolvajt. Az üldözésben nagyvárosi utcakölykök segítik. Egy egész CSAPAT! Vajon sikerül-e visszaszerezniük Emil pénzét egy nemzetközi körözés alatt álló, félelmetes szélhámostól? Erich Kästner világhírű regényének története itt és most játszódik, köztünk. Te is segíthetsz a nyomozásban és az üldözésben. Közben épp úgy barátokra találsz majd, mint a visszahúzódo, magányos Emil. Kalandra fel!”*

A Miskolci Nemzeti Színház Lázár Ervin: A négyszögletű kerek erdő című mesejátékát hozta el a Fesztiválra.

„Kedves fiatal barátunk, ha a Te szobád ablaka előtt is sötét fellegek ólálkodnak, ha Tehozzád is becsönget a szomorúság, és csíp és mardos és megsavanyít, pattanj talpra, szedd a lábad szaporán, és fuss el hozzánk, a négyszögletű kerek erdőbe! Itt lakik Mikkamakka, Ló Szerafin, Bruckner Szigfrid, Szörnyeteg Lajos, Dömdödöm, Aromo, Vacskamati, Maminti és Nagy Zoárd. A félelem itt kacagásba fullad, a csúnya megszépül, az öreg visszafiatalodik, a nemből igen lesz, a hidegből meleg, a spenótból palacsinta. A négyszögletű kerek erdőben csupa bukfenc és nevetés vár Rád!” – ajánlja előadását a színház.

A Kecskeméti Katona József Színház ismertetője Muszty Bea-Dobay András: Macvedel a kalózkísértet című mesejátékáról: *„MacVedel, a 18. századi kalóz kivégzése után sem nyerhet nyugalmat: kísértetként bolyong a világban mindaddig, amíg jóvá nem teszi bűneit, vagyis összerabolt kincseit jótékony célra nem fordítja. Szerencséjére egy testvérpár, Orsi és Viki véletlenül megidézik őt egy lakótelepi gyerekszobában – a segítségükkel pedig a zord tengeri rabló karitatív tevékenysége furcsa fordulatot vesz. Mivel a pénze csak a mesében létezik, ezért a kapitány és újdonsült barátai más mesehősöknek kénytelenek felajánlani az aranyat; Piroska rokonai (és ellensége) azonban nem a várt módon reagál a felkínált lehetőségre... A három jóbarát helyszínről helyszínre jár hát, és igazán nagyon igyekszik túladni a kincseken. A testvérpár (akár az összes többi, rendes testvérpár) folyton veszekszik, a kapitány (akár az összes többi, rendes kalóz) folyton dörmög, de hiába átlagosak ők, ha a környezet nem alkalmazkodik hozzájuk. Piroska nagymamája talán magát a farkast is elijesztené, anyukája sem éppen mesehőshöz méltón viselkedik, a farkas pedig minden képzeletet felülmúl. És akkor még nem beszéltünk arról, hogy hogyan kerülnek a Vasorrú Banya közelébe...”*

A Szegedi Nemzeti Színház Thuróczy Katalin: Mátyás mesék című zenés mesejátékát hozta el az ide évben.

„Prága városában börtönben ül az ifjú Hunyadi Mátyás barátaival, az olasz humanista Jacopo Bardival, a Hollóval, a Lóval és a hűséges szolgálójával, Andulkával a cselédlánnyal. Nagy az izgalom, amikor megtudják, hogy Magyarországról követség érkezett a városba. Találgatják, vajon mi lehet a célja, hiszen mindannyian tudják, hogy Budán a nemesség királyválasztásra gyűlt össze. A rabok a Holló segítségével bepillantanak a jövőbe: vajon mi történne, ha Mátyás lenne a király? Így elevenednek meg a színpadon a jól ismert Mátyás-mesék.” – a színház ismertetője az előadásról.

Budapestről az Örkény István Színház Czigány Zoltán: Csoda és Kósza című előadásával vendégeskedett. Az előadás ajánlója: *„Csoda és Kósza egy gödöllői tanyán élnek. Első ránézésre közönséges lovak, Sajó bácsi és Gyöngyi néni lovai. De szokott-e egy normális ló pizzát sütni a miniszternek, vagy épp a Marsra utazni, ha úgy tartja kedve? Czigány Zoltán meséje a két ló, a csacska Kósza és a megfontoltabb Csoda figurájában az örök párost teremti újra, akit a mostani szülők számára Lolka és Bolka, a nagyszülőknek pedig Stan és Pan jelenthetett.”*

Székesfehérvárról a Vörösmarty Színház Faragó Béla-Matuz János: Kincsek szigete – „zenés kincskeresés”-ével jött.

Az előadás ismertetője a színház honlapján: *„Egy angliai kislány egy szenespincében kincses térképet talál a 18. században. Egy holland diáklány megnyer egy nemzetközi novellapályázatot napjainkban. Egy magyar tinilány elviszi élete első színdarabját egy (majdnem) üres színházba. Az óceán mélyén pedig sorsdöntő ülésre gyülekezik a Nagytanács. Titok, kaland, időutazás... sok-sok humor, és még valami más is...”*

A kaposvári Csiky Gergely Színház Litvai Nelli: Világszép Nádszálkisasszony című zenés mesejátékát mutatta be. Az előadás ismertetője a színház honlapján: *„A világ utolsó csücskében, a Szurokfekete tenger hetvenhetedik szigetén akkora a sötétség, hogy kardot lehet akasztani rá... Itt raboskodik a világ legszebb lánya. Egy távoli királyságból elindul egy királyfi, hogy kiszabadítsa a nádba zárt szépséget, és legyőzze a Gonoszt. A királyfi előtt hosszú út áll, s ez az utazás rengeteg veszélyt tartogat...”*

Békéscsabáról hozta a Jókai színház Ulrich Hub: Nyolckor a bárkán című zenés mesejátékát. Az előadás ismertetője a színház honlapján: *„A mese története röviden: Messze-messze, valahol a sarkvidéken három pingvin éldegél – olykor veszekednek, verekednek. Egyszer csak érkezik egy galamb, aki közli velük, hogy hamarosan hatalmas özönvíz lesz, Ezért két jegyet hozott nekik Noé bárkájára, amely nyolckor indul. Majd elrepül. Igen ám, de a pingvinek hárman vannak... Mi lesz most? Ki marad, ki megy? Aztán nagy nehezen mégis csak kezdetét veszi az utazás. Csodálatos humorral, olykor csibészesen, ugyanakkor kedvesen meséli el a történetet Ulrich Hub. Szereplői számos fontos kérdést tesznek fel az életről. A darab nem kérdőjelez meg, és nem is hirdet régi-új igazságokat. Elmesél egy történetet, amely egyáltalán nem kíván konkrét választ adni, de nem is kendőzi el az élet problémáit. Nem nyújtja tálcán a megoldást, de a felnőtté váláshoz, a minket körülvevő világ megértéséhez és elfogadásához segítséget ad. Hiszen, mivel mindnyájunkban van egy hang, amely megmondja nekünk, mi*

helyes és mi helytelen. Segítséget kíván adni egymás megismerésében és elfogadásában, még akkor is, ha esetleg más is a bőrszínünk.”

PTE Táncegyüttes a Meseszép című családi táncsttel lépett fel.

A Pécsi Tudományegyetemmel kialakított együttműködés okán nem maradhatott ki a Családi Színházi Fesztivál programjából a PTE Táncegyüttesének felnőtteknek, gyermekeknek egyaránt szóló estje.

“Meséinkben néhol az eredetitől kissé eltérően szőjük a történetet, másutt új figurákkal találkozunk, vagy éppen két mese szereplőinek sorsa fonódik össze. A zeneirodalom legszélesebb palettáját hívjuk segítségül, hogy minden részhez a legjobban illő muzsikát társíthassuk. A táncművészet klasszikus, népi és modern ágait egyaránt használjuk, hogy megmutassuk e művészeti ág sokszínűségét és a történeteket leghűbben kifejezni képes formáit. Mindez a jelmezek és a díszlet segítségével egy varázslatos, látványokban és érzésekben gazdag előadássá állt össze, reményeink szerint minden kedves néző legnagyobb öröme. A mesék során a gyerekek izgalmas kalandokat élnek át, szüleik pedig felismerik, mennyire értékes a szeretetteljes, közösen eltöltött idő. És minden jó, ha jó a vége... Vagy mégsem?”

S végezetül: saját legsikeresebb családi előadásainkat is bemutattuk a fesztiválon.

Csukás István-Darvas Ferenc: Ágacska című zenés mesejátékot

„Együtt hisszük és együtt álmodjuk az életet” - így hangzik a zenés mesedarab legfontosabb mondata. Ágacska, a kancsal Dani Kacsa, Berci Béka és a kitört fogú Pösze Egér a főszereplői annak a költői mesevilágnak, amelyben egy viharban letört kis faág keresi önmaga helyét a világban. A keresésben társául szegődött barátok hasonlóan az Óz, a nagy varázsló mesefiguráihoz, valami lényegesre keresik a választ, és saját hibájukon vagy hiányosságukon akarnak javítani. Dani kacsa nem akar egész életében kancsalítani, Berci béka állandó nevetését szeretné legyőzni, az Egér pedig tisztán akar beszélni. Végül mindegyikük vágya teljesül, de a végső tanulság mégis az, hogy a hibáikkal együtt is mind ugyanolyan szerethetőek. „Légy, ami vagy!” – hangzik a tanács, vagyis Ágacska számára „az öreg fa reménysége, a tavaszi zöld ékessége.”

Csajkovszkij-Vincze Balázs: Diótörő című balettet

„A Diótörő minden idők legnépszerűbb meséjének balettváltozata minden generációt képes elbűvölni és elgondolkoztatni arról, vajon beérhetjük-e a látszatvilággal, vagy a boldogság megtalálásához hinnünk kell abban, hogy mindennek lelke van, minden tárgynak sorsa. A gyerekek hite megváltoztatja a világot, s a felnőttek tőlük tanulhatják meg: érezni kell, nem csak látni.

Egy csúnya kis fabábu, aki előnytelen testébe zárva egy gonosz átok foglya. Egy kislány, aki meglátja a színesre festett testben az érző lelket, és mindent megtesz azért, hogy megtörje az átkot. Gonosz egerek és mindenféle játékgúnyos figura kel életre, a kislány hite ad erőt nekik, hogy megvívják harcukat. Mert a kislány egészen biztos abban, hogy nem csak az a világ létezik, amit a szemünkkel látunk, még ha a felnőttek nem is akarják tudomásul venni ezt a másik valóságot.

A mese most új változatban kel életre, mely úgy tiszteli a klasszikus meseváltozatot, hogy közben közel hozza a mai korhoz. Szülők és gyerekek, balett-rajongók és balettelőadást most először átélő nézők, romantikus lelkűek és intellektuálisok egyaránt rácsodálkozhatnak arra, milyen titkok lappanghatnak hétköznapi világunk mögött.”

Jókai Mór: A kőszívű ember fiai című drámát.

A regényt színpadra alkalmazta Böhm György, Korcsmáros György, a zenét Tolcsvay Béla és Tolcsvay László szerezte.

Az előadás ismertetője: *„A nemesdombi kastély ura, Baradlay Kazimir, akinek élete végére a „szívere mind patológiai, mind bibliai értelemben kővé vált”, egy özvegyet és három fiút hagy maga után. A halottas ágyánál végrendelkezik a család sorsáról, miszerint legidősebb fia, Ödön diplomata legyen az orosz udvarnál, Richárd a katonai pályán haladjon tovább Bécsben, Jenő pedig tisztviselőként dolgozzon. Felesége pedig pár héttel az ő halála után menjen férjhez Rideghváry Bencéhez, politikai utódjához, mert ezt kívánja a család érdeke. Ám az asszony megfogadja, hogy férje végakaratóval szemben mindennek az ellenkezőjét fogja tenni. A fiúk sorsát innentől kezdve a szerelem és a magyar politikai élet sodorja ide-oda, a hányattatások között kit szerencsésebben, mástól pedig életét követelve. Az 1848-as forradalomnak emléket állító, leghíresebb magyar történelmi és családregegy a testvéri szeretetről, önfeláldozásról, hazaszeretetről szól, máig izgalmas és érvényes módon.”*